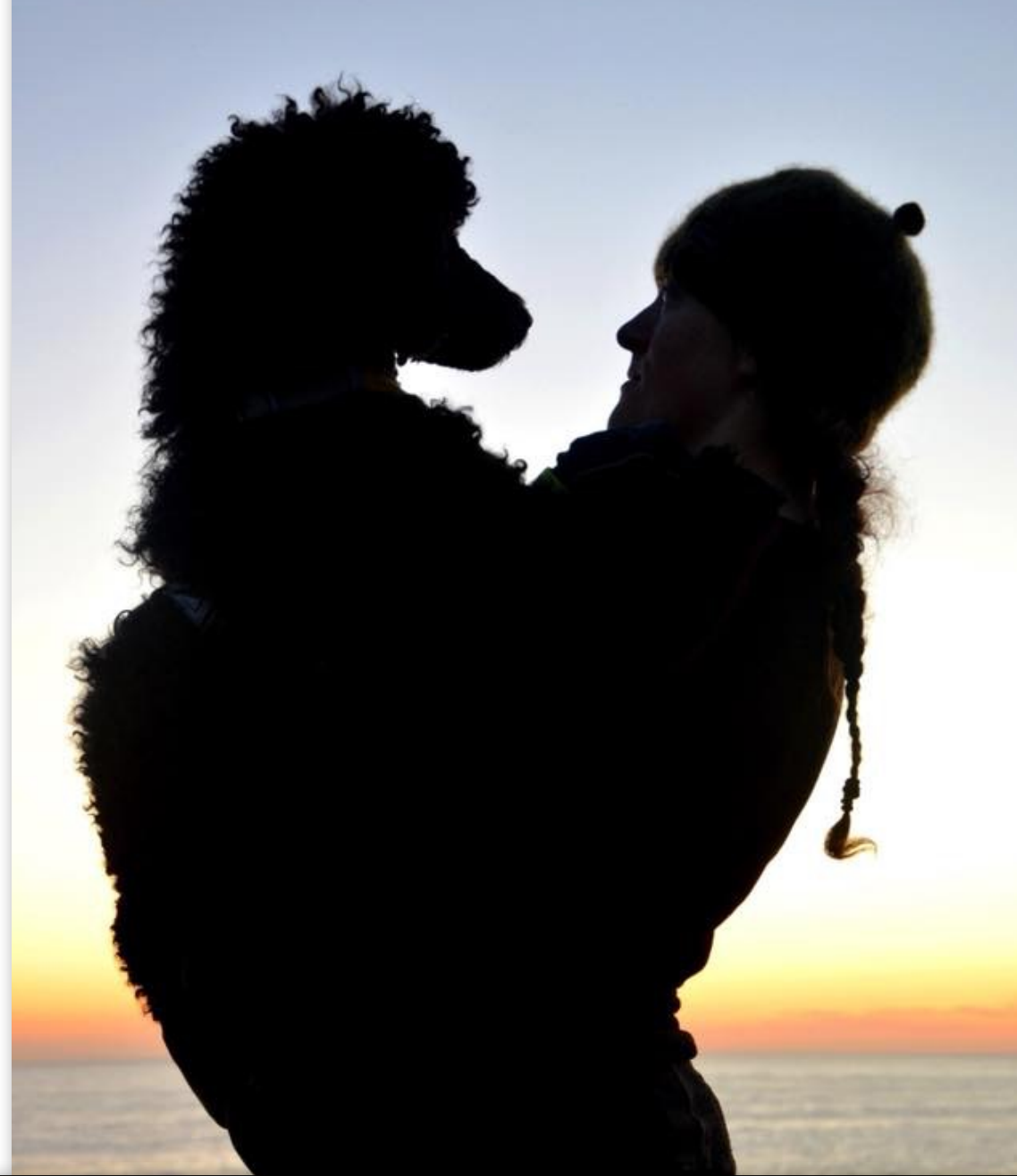

RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI

FÖR PUDEL

*Fyra storlekar, sexton färger och otaliga frisyrier;
pudeln har någonting för alla smaker och alla åldrar.*

Vad är RAS?

Rasspecifika avelsstrategier (RAS) är handlingsplaner för aveln inom en specifik ras. Dokumentet beskriver vilka målsättningar som finns samt hur målen ska nås. Dokumentet ska vara tydligt, lättläst och informativt.

Aveln på pudel bör vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister vad det gäller hälsa, mentalitet eller funktion och inte heller tömmer rasen på genetisk variation.

RAS är framförallt tänkt att vara en vägledning samt innehålla riktlinjer för uppfödare och hanhundsägare i deras avelsarbete. Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. Att vara väl förtrogen i pudelns RAS är ett led i att leva upp till omvärldens ökande krav på hunduppfödarna.

RAS ska också fungera som konsumentupplysning för den som har planer på att köpa en pudel.

Inledning

Svenska Pudelklubbens (SPK) mål är att väcka intresse för att främja avel av mentalt och fysiskt sunda rastypiska pudlar. Grundförutsättning för att nå målen är ett gott samarbete, där uppfödare, hanhundsägare, valpköpare och rasklubben samarbetar för rasens bästa.

RAS-revideringen, version 3, har påverkats av restriktioner till följd av covid-19 pandemin. Det medförde nya digitala arbetssätt för att tillsammans med våra medlemmar diskutera RAS. Vi har haft digitala föreläsningar med diskussioner gällande avel, uppfödning, exteriör, färg och mentalitet under de senaste åren (2018-2022). Samt specifika digitala träffar avseende RAS-dokumentet som annonserats via sociala medier samt riktade nyhetsbrev till våra medlemmar. Centralstyrelsen har också haft särskilt digitalt möte med avdelningarnas styrelser. Årliga utvärderingar av RAS dokumentet genomförs till årsmöten i klubben. Inför Pudelfullmäktige 2023 publicerades RAS version 3.0 för översyn av våra medlemmar och förtroendevalda på vår hemsida. Centralstyrelsen tog emot åsikter, tankar och funderingar digitalt och sammanställde sedermera dessa till den slutgiltiga versionen.

Kom ihåg att RAS ska vara en gemensam handlingsplan att samlas runt - inte ett regelverk.

Innehållsförteckning

Vad är RAS?	2
Inledning	2
Introduktion	
- Förklaringar	5
- Handlingsplaner	7
- Sammanfattningar	9
- Avelsrekommendationer	11
- Registring- och valphänvisningsregler	11
Pudelns historia	15
Population och avelsstrukturer	
- Registreringssiffror	19
- Kullstorlek	20
- Inavelstrend	21
- Användning av avelsdjur	22
- Ålder första valpkull	23
- Import av hundar från andra länder	23
- Mål och strategier	24

Mentalitet	25
- Mål och strategier	28
Exteriör	29
- Pudelns färg	32
- Mål och strategier	39
Hälsa	40
- Hälsoenkäter	41
- Agria Breed profile	41
- SPK databas	42
- Hälsoprogram	42
- Officiella hälsotester	43
- Mål och strategier	49
Bilagor	50
Länktips	52

Förklaringar

PUDEL

(Rasnamn i hemlandet: Caniche)

Ursprungsland/hemland

Frankrike

Användningsområde

Sällskapshund

FCI-klassifikation

Grupp 9, sektion 2

FCI-nummer 172 publicerad 2024-04-15 (gäller ifrån 2024-08-01)

Storlekar

stor	över 45 cm till och med 60 cm med en tolerans på 2 cm uppåt
mellan	över 35 cm till och med 45 cm
dvärg	över 28 cm till och med 35 cm
toy	över 24 cm till och med 28 cm (idealet är 25 cm) med en tolerans på 1 cm nedåt

Färg

Enfärgade

Svart, Vit, Brun, Grå, Aprikosröd

Övriga färger

Två färger: Vit med svart, Vit med grå, Vit med brun,
Vit med svart, Vit med aprikosröd

Övervägande enfärgad med vita tecken på ben, förbröst och
emellanåt mask på nospartiet och/eller svanstippen:
Brunfärgad rygg eller svartfärgad rygg

Hundar med tanteeckning:

Brun med tanteeckning eller svart med tanteeckning

Trefärgade:

Trefärgad

Övriga flerfärgade hundar:

Brindle eller brindle och vit

RAS - tillgänglig för alla!

Svenska Pudelklubben (SPK) har arbetat med målsättningen att få ett lättläst, tillgängligt och överskådligt RAS-dokument. Vår förhoppning är att det ska vara en del av såväl pudelägare som uppfödarens bibliotek och en källa till kunskap.

I så stor utsträckning som möjligt har mål och handlingsplaner utarbetats till att vara mätbara. Det är viktigt att poängtera att RAS även handlar om att se helheten i vår avel och kring vår ras pudel och att allt är inte mätbart.

All statistik bygger på siffror som är offentliga i SKK Avelsdata, vår egen databas och från försäkringsbolag. Källor är hämtade från SKKs sidor och vårt eget tidigare publicerade material.

Vi har valt att presentera RAS version 3.0 i ett liggande format för att öka läsbarheten där bilder, tydliga diagram och text går hand i hand.

Ordförklaringar

Öppen stambok innebär att du får para mellan storlekarna toy-, dvärg- och mellanpudel. Statistiken är därför till viss del sammanslagen.

Handlingsplaner för Svenska Pudelklubben

- Erbjud avelsrådgivning
- Erbjud råd och tips gällande uppfödning genom SPKs mentorer
- Kontinuerligt redovisa statistik om rasen i SPKs olika informationskanaler
- Nyhetsbrev till uppfödare
- Nyttja våra olika informationskanaler till att sprida information och skapa gemenskap
- Anordna BPH-tillfällen för pudlar inom alla avdelningar
- Utbilda i användandet av SKKs verktyg, Avelsdata och hunddata, för uppfödare och hanhundsägare
- Informera uppfödare och hanhundsägare om vikten av genetisk variation för rasens fortlevnad
- Informera om färggenetik och dess påverkan i möjliga avelskombinationer
- Arrangera anatomikurser och föreläsningar för våra medlemmar
- Lagra och analysera information om hälsoproblem som pudelägare och uppfödare rapporterar in

- Planera en ny enkätundersökning till nästa RAS-revidering som uppföljning till de tre som redan gjorts
- Årligen utvärdera statusen gällande målen i RAS
- Skicka ut domarkompendium till nya domare på rasen
- Samverka med våra nordiska rasklubbar för pudel
- Omvärldsbevaka relevanta pudelfrågor

Sammanfattning av mål

	Långsiktigt mål	Kortsiktigt mål
Population:	<ul style="list-style-type: none"> - Värna om genetisk variation för att bibehålla rasens låga inavelsgrad samt uppmuntra till att unika kombinationer görs för att öka avelsbasen 	<ul style="list-style-type: none"> - Att den genomsnittliga inavelsgraden fortsatt är kring 1% för båda storleksvarianterna. - Öka andelen hanhundar som finns tillgängliga för avel.
Exteriör:	<ul style="list-style-type: none"> - Pudel ska fortsatt vara en hund utan exteriöra överdrifter för kunna vara aktiv och leva ett långt liv utan besvär. - Bibehålla rasens standardenliga färger samt arbeta för att det ska finnas ett intresse för avel av pudlar i alla färger och storlekar 	<ul style="list-style-type: none"> - Öka andelen kvalitetsbedömda hundar med excellent och ck - Fortsätta arbeta för att den exteriöra kvalitén ska vara likvärdig oavsett standardenlig färg.
Mentalitet:	<ul style="list-style-type: none"> - Bibehåll rasens karaktär och temperament som gör pudeln till en socialt väl fungerande hund med stort användningsområde. Pudlar med aggressivitet, bestående rädslor eller överdrivet stressbeteende bör inte användas i avel. 	<ul style="list-style-type: none"> - Att det år 2025 finns minst 500 individer av stor- respektive de mindre storleksvarianterna BPH-beskrivna.
Hälsa:	<ul style="list-style-type: none"> - Bibehåll rasens goda hälsa över tid, att enbart använda hundar i avel som har förutsättningar för att få avkomma med god hälsa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toy- och dvärgpudel: Bibehålla den höga andelen med kombinationer där föräldradjuren har patella luxation utan anmärkning. - Storpudel: Bibehålla och öka antalet röntgade individer - Mellanpudel: Öka andelen röntgade individer - Undvika ärftliga ögonsjukdomar - Att i avel endast använda individer med funktionell hälsa kring ögonområdet. - Fler insatser för att öka kunskapen om avel och hälsa

Avelsrekommendationer, registrerings- och valphänvisningsregler

Avelsrekommendationer för tik- och hanhundsägare

Varje uppfödare och hanhundsägare som upplåter sin hund till avel ska ha kunskap i pudelns standard, mentalitet, hälsa och exteriör.

De har ett gemensamt ansvar för att bevara, och vid behov förbättra, vår ras.

Vikten av öppenhet kan aldrig nog poängteras i det gemensamma avelsarbetet. När en valpkull planeras måste både tik och hanhundsägare delge varandra och beakta samtliga egenskaper (hälsa, mentalitet och exteriör) som de tilltänkta föräldrarna kan tänkas nedärva till sina avkommor. Det både officiellt registrerade resultat och sådant som enbart den enskilde hundägaren känner till.

- Följa gällande lagar och förordningar samt SKKs regler och rekommendationer
- Följa Svenska Pudelklubbens avelsrekommendationer samt valphänvisningsregler
- Använda endast avelsdjur som har en rastypisk mentalitet och ej uppvisar rädslor eller aggressivitet
- Pudlar med kliniska problem, oavsett vad det berör, bör inte användas i avel
- Undvik att para en hund med en specifik diagnos med en hund med samma diagnos
- En DNA-testad hund som bär på anlag för sjukdom får endast paras med hund som är testad fri för samma sjukdom

Avelsrekommendationer, utöver ovan nämnda, för respektive storlek av pudel

Toypudel och dvärgpudel	Mellanpudel	Storpudel
Att i begränsad utsträckning använda individer med patella luxation grad 1 och då endast i kombination med en individ som är 0/0	Att i begränsad utsträckning använda individer som har höftledsdysplasi grad C i avel och då endast i kombination med hund som är HD-fri Att använda HD-index som ett verktyg. Preliminärt kullindex bör uppgå till minst 100.	Att använda HD-index som ett verktyg. Preliminärt kullindex bör uppgå till minst 97.

Hälsoprogram tillika registreringsregler

Pudeln som ras har två hälsoprogram, krav på höftledsröntgen (förkortas HD) för storpuddel och krav på ett resultat avseende ögonsjukdomen prcd-pra för de mindre varianterna; toy-, dvärg- och mellanpuddel.

I enlighet med SKKs grundregler ska giltigt resultat vara registrerat i SKK hunddata före parning.

Toy/dvärg/mellan avseende prcd-PRA

Föräldradjur ska ha officiellt prcd-PRA-resultat registrerat på SKK Hunddata innan parning.

Resultatet kan antingen vara hereditärt fri eller ett DNA-test, utfört vid, av SKK, godkänt laboratorium.

Anlagsbärare får endast användas i avel tillsammans med hund som är testad fri eller hereditärt fri. Att använda hund som är testad sjuk i avel är ett brott mot SKKs grundregler.

Stor HD-röntgen

Hälsoprogram, nivå 2, avseende höftledsröntgen. Föräldradjur ska ha officiellt resultat gällande höftledsröntgen, med känd status.

Faktaruta prcd-PRA

Prcd-PRA (progressiv rod cone degeneration) är den gen där det finns en mutation som är den vanligaste orsaken till att de mindre storleksvarianterna får ögonsjukdomen PRA (progressiv retinal atrofi), som leder till blindhet. Sjukdomen är ärftlig och nedärvs enkelt recessivt det vill säga att båda föräldrarna till en sjuk hund måste vara minst anlagsbärare för sjukdomen.

Hundar som ska gå i avel måste enligt gällande registreringsregler DNA-testas (om de ej är ärftligt fria genom sina föräldrar). Resultaten stambokförs enligt nedan

Normal	DNA-testad prcd-PRA A eller hereditärt fri
Anlagsbärare	DNA-testad prcd-PRA B
Sjuk	DNA-testad prcd-PRA C

hereditärt fria hundar DNA-testas för att säkerställa resultatets riktighet.

Nya registreringsregler avseende färg den 1/8-2024

Ny standard medförde nya registreringsregler avseende färg för pudel. Läs mer om detta på sidan 36.

Valphänvisningsregler

För information kring hur du som uppfödare anmäler din kull samt regler gällande din hänvisning som berör publicering m.m hänvisar vi till www.pudelklubben.se.

Uppfödaren			
Medlemskap	Uppfödare, inklusive ev. delägare i kennelnamnet, ska vara medlem i Svenska Pudelklubben.		
	Uppfödare ansvarar för att lämnade uppgifter är korrekta.		
Lagar, förordningar & rekommendationer	SKKs grundregler, SPKs avelsrekommendationer och av SKK beslutat hälsoprogram ska följas.		
Alla storleksvarianter			
	Alla krav på hälsotester, för hälsoprogram som hänvisning, ska finnas registrerade (stambokfört) i SKK Hunddata innan parning. Vid utländska resultat ska de sändas via epost till valphänvisare (valpformedling@pudelklubben.se)		
Färg	Endast valpar vars föräldrar har godkänd färg enligt FCIs standard hänvisas. Valpar av icke godkänd färg (enligt FCIs standard) födda i kull med standardenligt färgade föräldrar hänvisas ej.		
Kvalitetsbedömning	Utställd på officiell utställning, eller exteriörbedömd, med lägst kvalitetspris Very good.		
Toy och dvärg		Mellan	Stor
Ålder för tik	fyllda 18 månader, ej äldre än 9 år	fyllda 18 månader, ej äldre än 9 år	fyllda 24 månader, ej äldre än 9 år
Ögon	Stambokfört ögonlysningsresultat efter 18 månaders ålder och igen efter 5 års ålder.	Stambokfört ögonlysningsresultat efter 18 månaders ålder och igen efter 5 års ålder.	
Höfter		Stambokfört resultat från HD-röntgen	Vid användandet av en förälder med HD C ska det preliminära kullindexet vara 100 eller över.
Knän	Stambokfört resultat från patellaluxation - undersökning.		

Historik

Pudeln är en gammal europeisk ras som finns med på målningar från 1400-talet. Den användes ursprungligen som vattenapporterande hund. Det var den större modellen av pudel som främst användes till detta ändamål, till vilket den var synnerligen lämpad med sina simhudsförsedda tassar och tjocka, feta och vattenavstötande päls samt sitt samarbetsvilliga och intelligenta kynne.

För att hunden skulle kunna röra sig snabbare och friare i vattnet, klipptes pälsen på stora delar av kroppen och svansen, men runt bröstkorg och leder lämnades päls kvar för att skydda de vitala delarna mot det kalla vattnet. Ett band i färg knöts ofta i huvudhåret för att jägaren lätt skulle känna igen sin hund i vattnet. Denna funktionella klippning är nu en av våra dagars populära utställningsfrisyrer, lejonklippningen. De mindre pudlarna användes tidigt främst till sällskap och klipptes också i mycket konstfärdiga lejonfrisyrer ett mode som var populärt på många mindre raser ända sedan antiken.

Den större pudeln användes, förutom till jakt, även som dragare, tryffelletare och cirkusartist. Ända in på 1800-talet användes pudeln till jakt men efterträdades sedan av andra, snabbare och lättare raser och den stora pudeln övergick även den till att vara främst sällskapshund.

De mindre pudlarna var högeståndshundar, framavlade genom inkorsningar med föregångare till våra dagars malteser och bichon. På 1800-talet började man avla fram en dvärgpudel baserad på små exemplar av de större varianterna. I början kallades alla pudel sedan delades de upp i liten och stor pudel.

På den tiden kom de flesta importerna till Sverige framförallt från Tyskland och Frankrike. Detta ändrades tidigt under 1900-talet och det stora importlandet blev Storbritannien.

Populariteten för de mindre storlekarna ökade stort under 1950- och 60-talet. Storpudel hade en långsam ökning av registreringssiffror för att först under sent 1970-tal öka i popularitet. Idag ser vi en viss variation i registreringssiffrorna över storlekarna men de senaste 20 åren kan vi se relativt statiska registreringssiffror, med en viss ökning i nutid (2020).

Av de fyra storlekarna är toypudlarna de som haft lägst registreringssiffror, dock är den i ökande. En förklaring till detta kan vara att den storleken inte blev godkänd förrän 1990 och det är bara avkommor efter två toyförelärdar som registreras som storleken toypudel. Parar man över storleksgränsen registreras avkomman efter den största föräldern.

I början av 1930-talet delades de små pudlarna in i liten pudel och dvärgpudel. Liten pudel döptes 1952 om till mellanpudel. Storleken toypudel godkändes fullt ut i Sverige 1990 och gav oss den storleksindelning vi har idag; toypudel, dvärgpudel, mellanpudel och storpudel.

När den stora ökningen av de små pudlarna startade, ökade givetvis även importen; det var länge ett mycket säljande argument att fadern var en engelsk import.

Under 50- och 60-talen importerades mängder av framförallt hanhundar. Alla större kennlar hade ett flertal importörer. Under denna tid och även tidigare bedrevs ofta en mycket tät släktskapsavel. Under 1970-talet och senare ökade antalet importörer från USA kraftigt; de var dock till största delen baserade på engelska importörer.

Under de senaste åren har antalet länder som vi importerar från ökat och idag är det inte ovanligt med importörer från Norden, Europa, USA och Ryssland.

Det internationella samarbetet är omfattande och svenska pudlar står sig väl i konkurrensen.

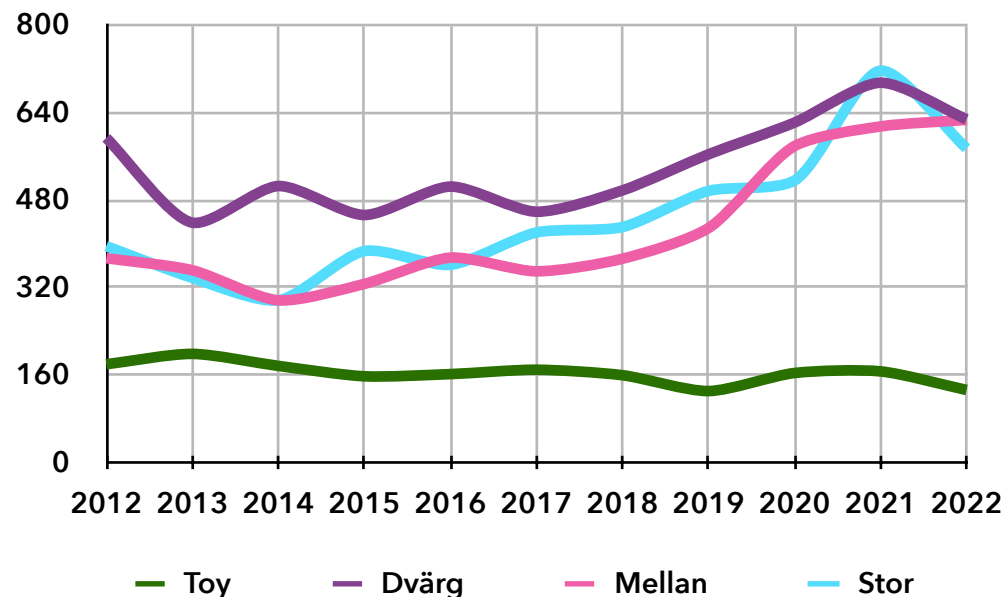

Population och Avelsstrukturer

Registreringssiffror

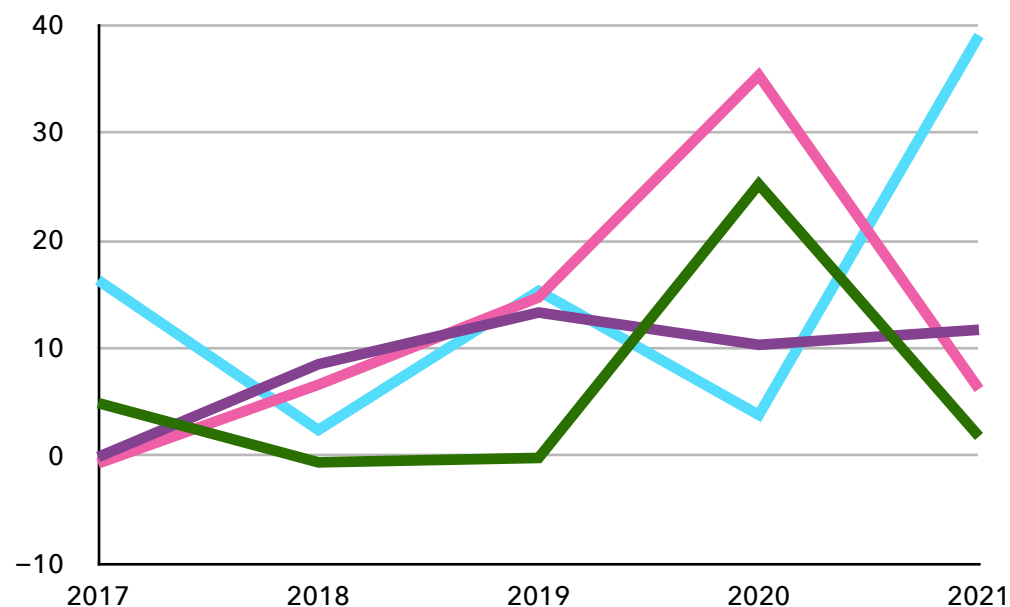
Populationen består av två storleksgrupper trots att pudel är en ras. Storpudel med stängd stambok samt mellan-, dvärg- och toypudel som har gemensam stambok och därmed får paras mellan storlekarna.

Under tidsperioden för denna RAS-revidering, har dvärg, mellan och stor haft ökande registreringsiffror medan siffrorna för toy varit relativt statiska. Se diagrammet till höger för en helhetsbild över registreringsiffror under den senaste 10 års perioden.

Covid-19 pandemin tog fäste under denna tidsperiod och lamslog hela världen. Restriktioner medförde att alla aktiviteter inom klubbverksamhet ställdes in. Möjligheten för uppfödare att se och träffa potentiella avelsdjur och utvärdera sina avkommor blev under 2020-2021 oerhört begränsad.

Antalet registrerade hundar slog rekord i Sverige, pudlarna inget undantag, då allt fler hade tid och möjlighet att skaffa hund. Diagrammet till höger visar den procentuella ökningen, av registreringsiffror för respektive storlek i förhållande till året innan. Det belyser vilken effekt pandemin hade på registreringsiffrorna från år 2019-2021.

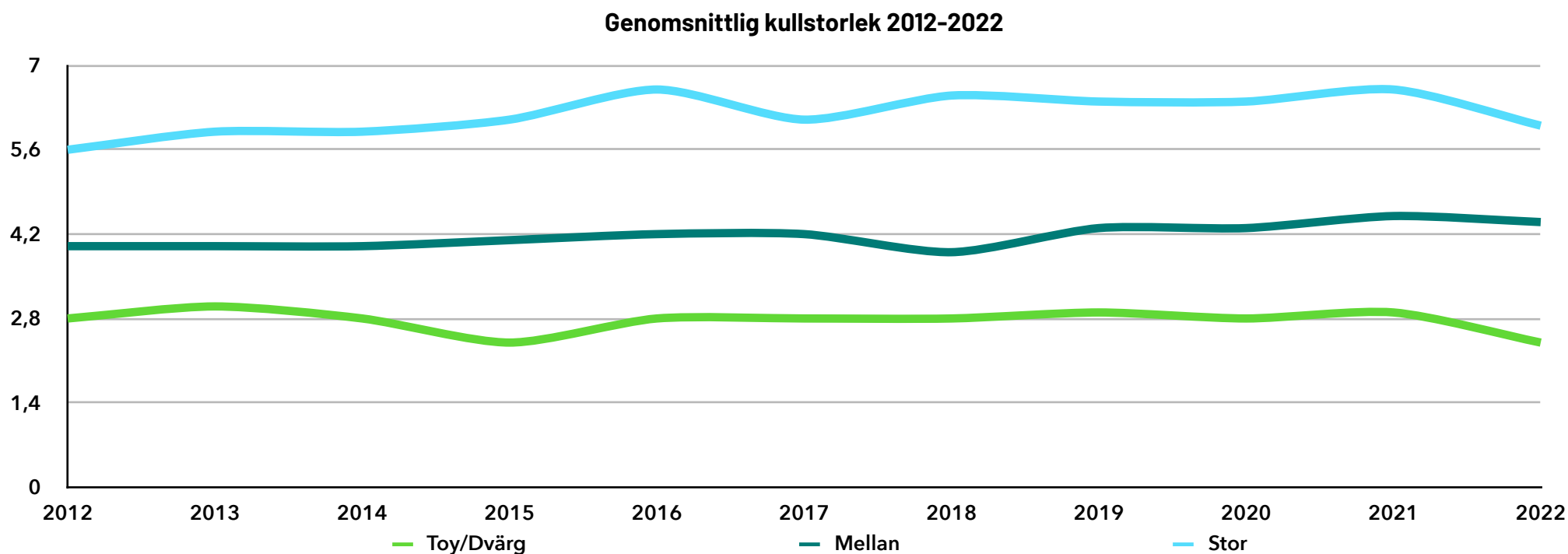
Kullstorlek

Kullstorleken har varit lika genom åren för respektive storlek. Toy-, dvärg- och mellanpudel har gemensam stambok och därför redovisas dessa storlekar gemensamt i avelsdata under "Kullstorlek".

I tidigare RAS-dokument har det antagits att mellanpudlarna får större kullar än toy och dvärg på grund av sin storlek. Inför denna revidering har detta bekräftats genom att manuellt plocka ut statistik från avelsdata. Den redovisas i diagrammet till nedan, då

toy- och dvärgpudlar ofta föds i samma kull och/eller har föräldrar från respektive storlek redovisas statistiken tillsammans för dem.

Att värna om fertilitet och att rasens kullstorlekar inte minskar är av yttersta vikt för populationens fortlevnad.

Data hämtad från SKK Avelsdata 20230215

Inavelstrend

Inavelsgraden inom en ras ökar kontinuerligt eftersom individerna i rasen är mer eller mindre släkt med varandra. Genom att undvika nära släktskapsparningar kan man dock minimera inavelsökningen inom rasen. En sjunkande kurva över tidsperioden skall därför tolkas som en avtagande ökning av inavelsgraden och inte som en minskande inavelsgrad. (SKK)

För perioden för RAS revideringen var inavelsgraden för de allra flesta kullar, oavsett storlek, under 6.25%, vilket är SKKs generella rekommendation.

Den genomsnittliga inavelsgraden per år för tidsspannet 2012-2022 både för storpudel och de mindre varianterna är cirka 1% och trenden är nedåtgående över den senaste 5 års perioden. Se diagram till nedan.

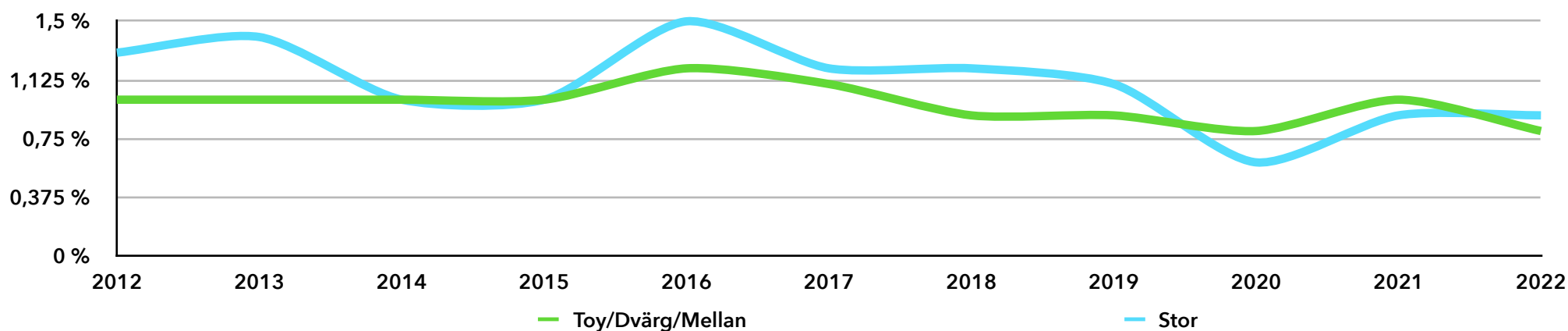
Faktaruta

Inavelsgrad: måttet på släktskapet hos en individ, beräknas på minst 5 generationer.

Inavelstrend: Rasens genomsnittliga inavelsgrad beräknad över 5 generationer. En generell rekommendation är att inavelsökningen inte ska öka mer än 2,5 procent, beräknat över fem generationer (eller 0,5 procent per generation). (Källa: SKK)

Strävan bör vara att öka andelen obesläktade individer i rasens population som får valpar tillsammans. För att på så sätt minska ökningen av den genomsnittliga inavelsgraden över tid.

Genomsnittlig inavelsgrad per år för respektive storleksgrupp för åren 2012-2022

Data hämtad från SKK Avelsdata 20231016

Användandet av avelsdjur

Faktaruta

En gräns som brukar nämnas är att ingen hund under sin levnad ska producera fler avkommor än motsvarande 25 % av det genomsnittliga antal valpar som registrerats per år inom rasen, baserat på statistik över de senaste årens registreringar.

Denna gräns för antal avkommor ska inte ses som en rekommendation för hur många valpar hunden bör få, utan som en absolut övre gräns för en enskild individs valpproduktion.

I dag får en tik maximalt ha 5 kullar enligt SKKs Grundregler.

(Källa: SKK Avelsprogram på populationsnivå)

Hanhundsanvändningen för alla storlekar är bra totalt sett. Det är några hanhundar av respektive storlek som har överanvänts. För toy/dvärg/mellan finns ett 10-tal överanvända hanar för respektive storlek medan det för storpudel är cirka 5. Antalet tikar som fått fem kullar under tidsperioden är få för alla storlekar.

Barnbarn, fler än 100 st.

Att en avelshund har många barnbarn innebär att många potentiella avelsdjur är nära släkt. Avelsbasen blir mindre på sikt då gener från hundar som inte använts går förlorade.

En hund bör inte ha fler barnbarn än det dubbla rekommenderade antalet avkommor.

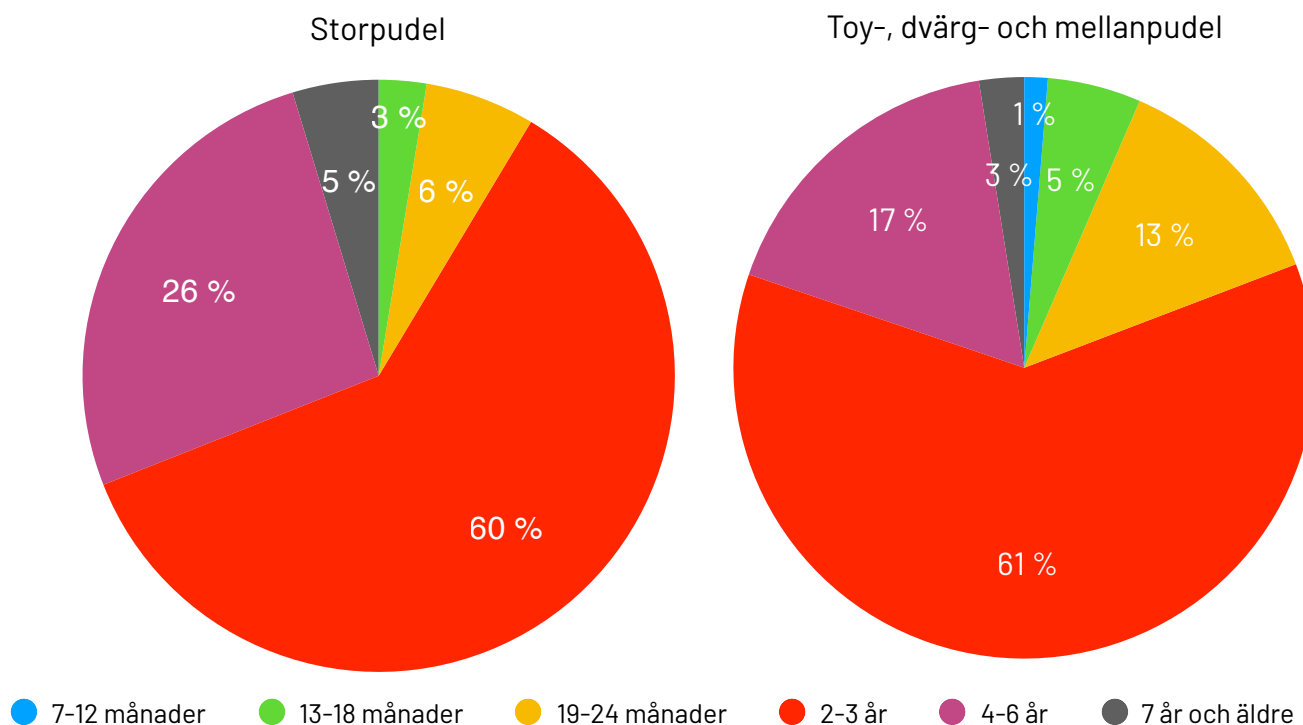
Av storleken toy-, dvärg- och mellanpudel är det 118 hundar som har över 100 barnbarn (varav 15 stycken som har över 200 barnbarn). För storleken storpudel är det 60 hundar som har över 100 avkommor (varav 11 st som har över 200 barnbarn).

Ålder första valpkull

Avelsdebuten för de flesta hanhundar och tikar sker mellan 2 och 3 år. För storpuddlar är det vanligare med en avelsdebut mellan 4 och 6 år än för de mindre varianterna.

En hund ska inte gå i avel förrän den uppvisar en fysisk och mental mognad (SKK grundregel 2:5). Att dröja med avelsdebut gynnar också rasens generationsintervall och ger en möjlighet att se tecken på eventuell sjukdom innan avel.

Diagrammen till höger visar de olika storlekarnas ålder vid avelsdebut för tidsperioden 2016-2022, fördelat i procent.

Import av hundar från andra länder

Man bör i detta sammanhang återigen nämna att den nordiska pudelaveln har varit mycket framgångsrik och att många hundar har exporterats genom åren. Detta gör att en hel del av de hundar som idag importeras har nordiska hundar nära i sina stamtavlor. För att en importerad hund ska tillföra nya gener är det av yttersta vikt att de i så stor grad som möjligt är obesläktade med hundar i den svenska populationen.

Under tidsperioden 2016-2022 var cirka 4,5% av den totala registreringssiffran för storpuddlar importer. Siffran för dvärg- och mellanpuddel var ca 3% medan den för toypuddel uppgick till 9%.

Population och avelsstrukturer; Mål och strategier

Långsiktigt mål:

Värna om genetisk variation för att bibehålla rasens låga inavelsgrad samt uppmuntra till att unika kombinationer görs för att öka avelsbasen.

Kortsiktiga mål	Strategi
Att den genomsnittliga inavelsgraden fortsatt är kring 1% för båda storleksvarianterna.	Värna om öppen stambok inom de mindre storleksvarianterna Uppmana till eftertänksamhet vid planering av kombinationer som ger en inavelsgrad överstigande 3 %
Öka andelen hanhundar som finns tillgängliga för avel.	Informera om vikten av att inte kastrera, tik som hane, om inte medicinska skäl föreligger. Kastration av hanhundar begränsar tillgången till potentiella avelshanar och bidrar till en minskad avelsbas.

Anette Thune

Mentalitet

Pudeln är en elegant, lättlärd och lekfull ras som med sin följsamhet, nyfikenhet och vänliga sinneslag är en populär hundras. Mentaliteten hos pudeln är lika viktig som att den är frisk och har god exteriör. Pudeln tillhör gruppen sällskapshundar och dess mentalitet ska klara dagens moderna samhälle med allt vad det innebär.

Pudelns användningsområde är mycket stort, från sällskapshund till de mest skiftande aktiviteter. Pudlar deltar bland annat i lydnessprov, agility, freestyle, rallylydnad, utställning, bruksprov, viltspår och dessutom finns det pudlar som är tjänste- och assistanshundar.

Enligt rasstandarderna ska pudeln vara intelligent, vaken och aktiv. Ha ett harmoniskt sinnelag samt ge intryck av elegans och stolthet. En pudel får aldrig visa överdrivna rädsreaktioner eller aggressivt beteende.

För att veta om pudlarnas mentalitet motsvarar standardens krav uppmuntrar SPK uppfödare och ägare att genomföra BPH (Beteende och personlighetsbeskrivning hund). När fler än 200 hundar är beskrivna gör SKK en analys som är en sammanställning av beteendet för rasen. Analysen är indelad i storpuddel och de mindre storlekarna (mellan-, dvärg- samt toypuddel). Det generella resultatet visar på stora likheter för alla storlekar.

BPH har funnits sedan 2012 och det totala antalet beskrivna storpuddlar är 451 stycken och siffran är 630 stycken för de mindre storlekarna (baserat på hundar födda fram till och med 2022 beskrivna innan 2023-10-23). När det gäller de mindre storlekarna så är mellanpuddeln i klar majoritet sett till antalet beskrivna pudlar, därefter dvärgpuddeln och sist toypuddeln.

Som uppfödare bör man vara väl medveten om att variation inom rasen finns och att därför studera individens och dess nära släktingars utfall inför ett avelsbeslut. Noteras bör att antalet beskrivna hundar fortfarande är lågt i jämförelse med antalet registrerade.

Inom de mindre pudelstorlekarna bör det observeras att det är en större andel mellanpuddlar beskrivna jämfört med dvärg- och toypuddel.

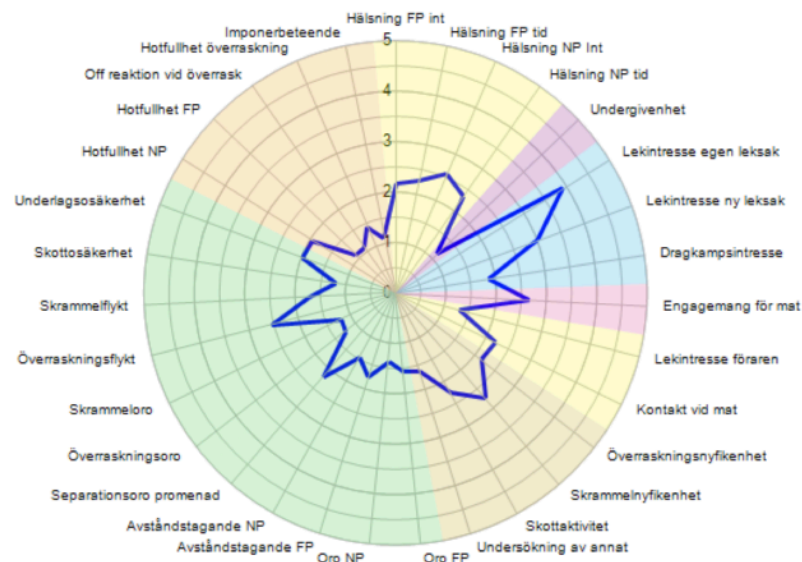

Analysen från SKK visar att pudlar inte upplevs som ljudliga vilket innebär att de inte reagerade med skall eller gnäll under beskrivningen.

Många av hundarna har enligt uppfattningen hos beskrivarna en positiv attityd med andra ord en allmänt glad inställning till livet. Pudlarna beskrivs också som ganska energiska, det vill säga vakna och alerta. Rasen tolkas inte som arg, nästan inga hundar reagerar med hot eller aggression under beskrivningens delar där det inte kan förväntas. Nutidens pudlar motsvarar alltså till stor del rasstandardens krav.

Likt BPH finns även mentalbeskrivning hund (MH) som funnits längre i Sverige och är framtaget för att beskriva brukshundars mentalitet. Fram till och med år 2021 är 801 st av storpudlarna beskrivna och 561 st av de mindre pudlarna, varav de flesta är mellanpudlar.

SPK förespråkar användandet av BPH då det är framtaget av SKK för att beskriva sällskapshundar och därför är anpassat till att passa den moderna sällskapshunden.

Figur 1: Spindeldiagram BPH storpudel tom 20231017

Figur 1: Spindeldiagram BPH mindre pudlar tom 20231017

Mentalitet; Mål och strategier

Långsiktigt mål:

Bibehålla rasens karaktär och temperament som gör pudeln till en socialt väl fungerande hund med stort användningsområde. Pudlar med aggressivitet, bestående rädslor eller överdrivet stressbeteende bör inte användas i avel.

Kortsiktigt mål

Att det år 2025 finns minst 500 individer av stor- respektive de mindre storleksvarianterna BPH-beskrivna.

Strategi

Uppmuntra pudelägare till att beskriva sina hundar.

Instifta BPH-uppfödardiplom

Exteriör

Pudeln är en normalbyggd hund utan överdrifter.

Det som ger pudeln dess speciella karaktär är:

- hundens proportioner, siluett och kroppshållning.
- de rastypiska, fjäderlätta rörelserna
- den rastypiska attityden som ger pudeln dess stil och elegans.
- huvud, uttryck och ögon.
- dess typiska päls

Summan av dessa detaljer utgör tillsammans den exteriöra typ som är rasen och som skiljer den från varje annan ras. En typmässig god individ är en exteriört god pudel.

Inför revideringen av RAS 2015 gjordes en gedigen undersökning av 3000 slumpvis utvalda domarkritiker för hundar från år 2011-2015. Resultatet visade att de flesta utställda hundar hade bra exteriör, men vissa detaljer som skuldervinklar, klena underkäkar, tassar, tandstatus och färg (intensitet samt att färgen överensstämmer med standarden) behövde förbättras generellt.

SPK Centralstyrelse har inga indikationer på att detta skulle ha försämrats ytterligare och anser att en femårsperiod är för kort tid för att kunna utvärdera våra pudlars exteriör på liknande sätt, speciellt när Covid-19 gjort att antalet utställningar varit begränsade.

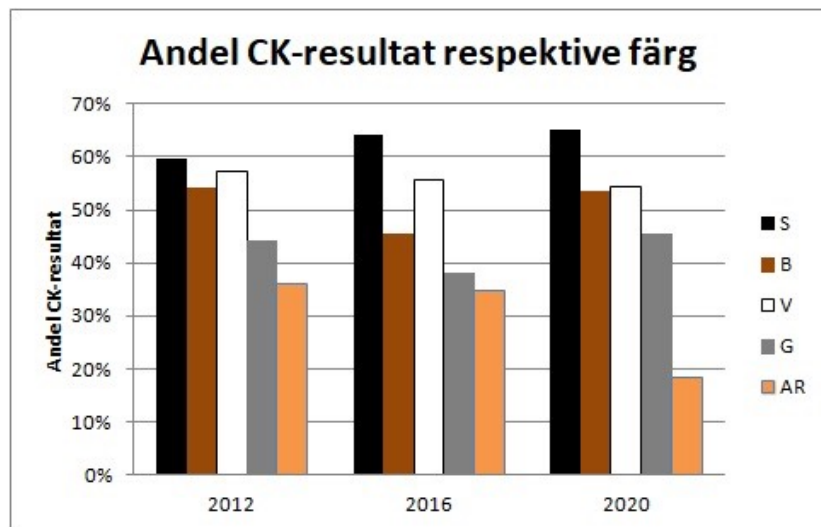
Faktaruta

Skuldervinkeln är viktig då en hund med för brant vinklad skuldra inte får den eftersträlvade balansen i kroppen som en väl tillbakalagd skuldra ger. För dålig skuldervinkel leder också till ett för kort framsteg.

Klena (smala) underkäkar är ofta en orsak till att hundens nedre hörntänder (canintänder) går upp i överkäkens tandkött vilket är felaktigt och kan vara smärtsamt för hunden.

För att fungera stötdämpande ska tassens vara väl knuten.
(Källa: SPK raskompendium)

För att utvärdera pudlarnas SAR-färger, [se sid 34](#), tog SPK fram statistik gällande utställningsresultat för våra olika färger och storlekar. Syftet var att ta reda på hur stor andel av de hundar som ställs ut får kvalitetsbedömning very good, excellent och certifikatskvalité av respektive färg och storlek. Tabellen nedan visar andelen som tilldelats excellent och CK i respektive färg totalt över alla storlekar.

Statistik från SPKs rasspecialer under 2016, 2018 och 2019 visar cirka 2500 stambokförda utställningsresultat totalt sett över våra storlekar. Av dessa var det 60,3% som tilldelats certifikatskvalité, CK. Tittar vi enskilt över våra storlekar ligger de i ett spann som sträcker sig från 57% (dvärg) till 64% (toy).

Faktaruta

Excellent (Ex). Hund som mycket väl motsvarar rasens standard, och som presenteras i utmärkt kondition, visar ett harmoniskt välbalanserat temperament, håller utmärkt klass och har en utmärkt helhet. Dess utmärkta kvaliteter i förhållande till rasidealet tillåter att domaren kan bortse från smärre detaljfel. Hunden måste ha tydlig könsprägel.

Certifikatskvalitet (Ck). En i alla avseende typiskt och korrekt byggd hund med så framträdande förtjänster och så oväsentliga fel, att den är ett utmärkt avelsresultat, kan anses vara av certifikatskvalitet (Ck). Ck kan endast tilldelas hund som erhållit Excellent."

(SKK Championat och utställningsregler)

Pudels färger t.om 31 juli 2024

Aprikosröd, brun, grå, svart och vit var pudels fem godkända färger, till och med den 31 juli 2024. Standarden beskriver att pudeln ska vara enfärgad och jämn i färgen över hela kroppen.

Det vanligaste är att uppfödare parar inom samma färg för att förhindra oönskade färger. Detta kan leda till att den genetiska mångfalden minskar och att viktiga gener försvinner från rasen. Ett utmärkt redskap som kan förhindra ett oönskat färgutfall är möjligheten att DNA-testa sina avelsdjur avseende färg. Då kan fler individer och färger kombineras för en ökad variation och mångfald.

Faktaruta

Enligt standarden skall färgerna vara enfärgat svart, vit, brun, grå eller aprikosröd.

Brun: Färgen ska vara ren, tämligen mörk, jämn och varm.

Beige färg eller ljusare nyanser därav är inte tillåtet.

Grå: Färgen ska vara jämn och ren och får varken vara svart- eller vitaktig, men nyanser av grått kan förekomma beroende på ålder.

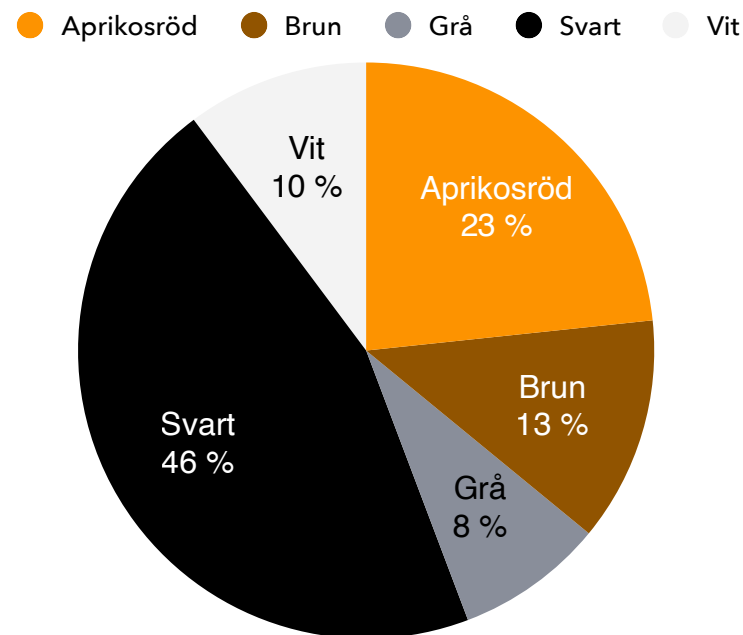
Aprikosröd: Färgen ska vara jämn och kan variera från ljust aprikos till djupt rött. Hos ljust aprikosröd pudel ska pigmentet vara så mörkt som möjligt.

(Källa: Rasstandard pudel)

SPK gör årligen en sammanställning av antalet svenskfödda registreringar i respektive färg och storlek, [se bilaga 1](#), för att följa utvecklingen i pudels färger.

Då SPK vill främja arbetet med standardenliga färger har vi valt att presentera de pudlar som registreras med icke godkänd färg (färgkod X i SKKs datasystem) i ett eget avsnitt i följande kapitel.

Diagrammet nedan visar varje enskild standardenlig färgs andel registreringar totalt sett för alla storlekar för tidsperioden 2016-2022.

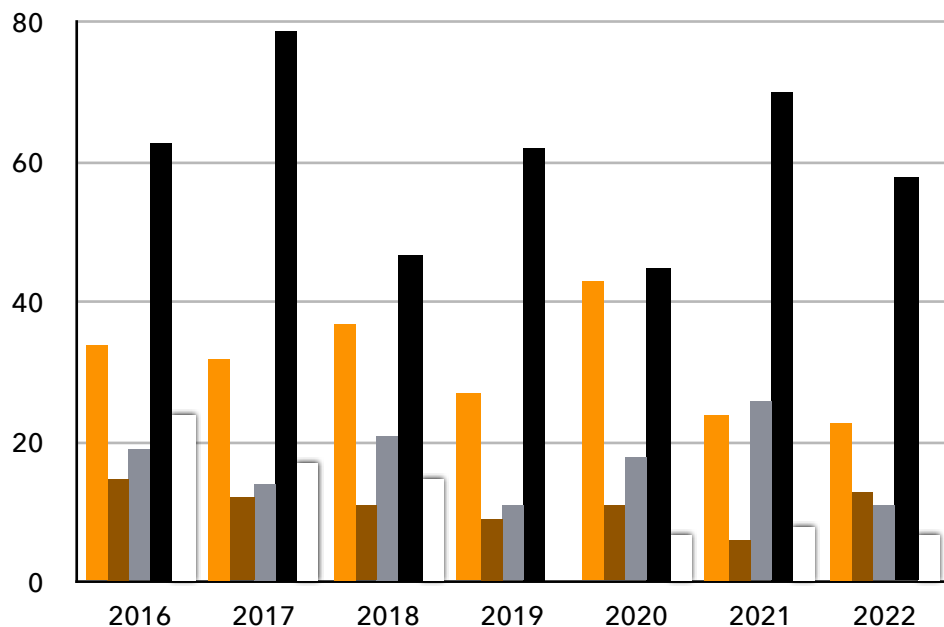
Färger hos toy/dvärg/mellan år 2016-2022

Svart och aprikosröd färg är vanligast bland registreringarna för de mindre storlekarna utifrån dåvarande standard. Det har skett en ökning av den aprikosröda färgen den senaste femårsperioden, se diagrammen samt [bilaga 1](#).

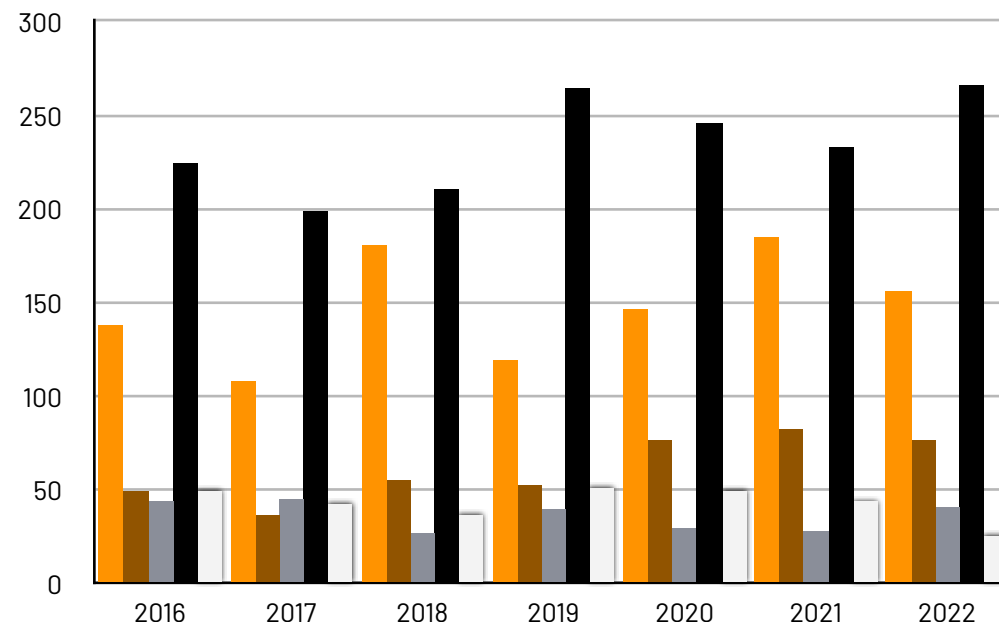
Övriga färger; grå, brun och vit har ett lägre antal registreringar hos alla tre storlekar. Eftersom att de mindre varianterna har öppen stambok kan statistik gällande färg förändras över tid då slutmätning sker först efter 15 månader. Diagrammen visar de dåvarande standardenliga färgerna på pudel.

■ Aprikosröd
 ■ Brun
 ■ Grå
 ■ Svart
 ■ Vit

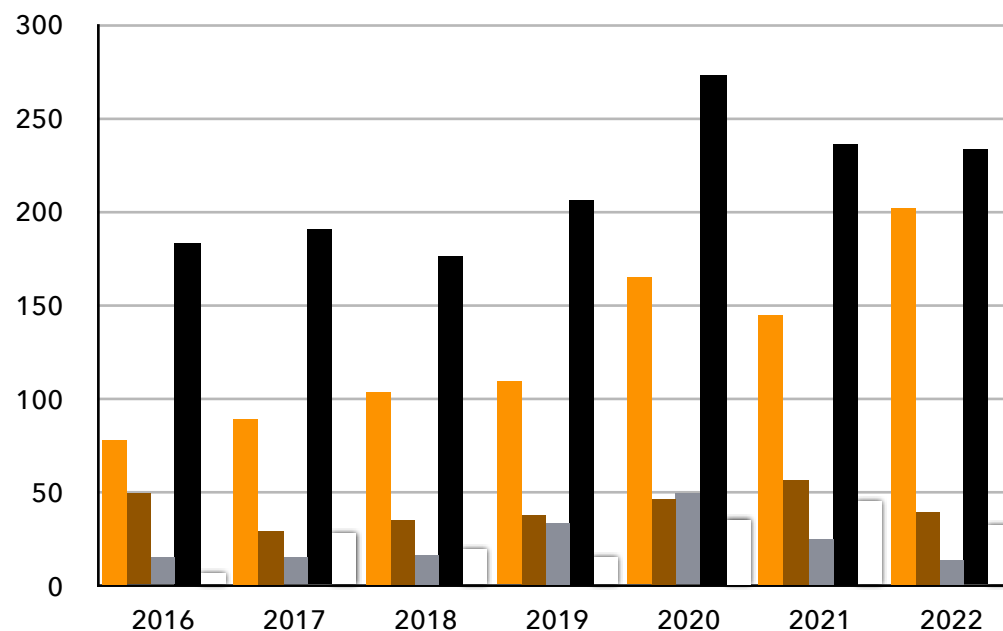
Toypudel

Dvärgpudel

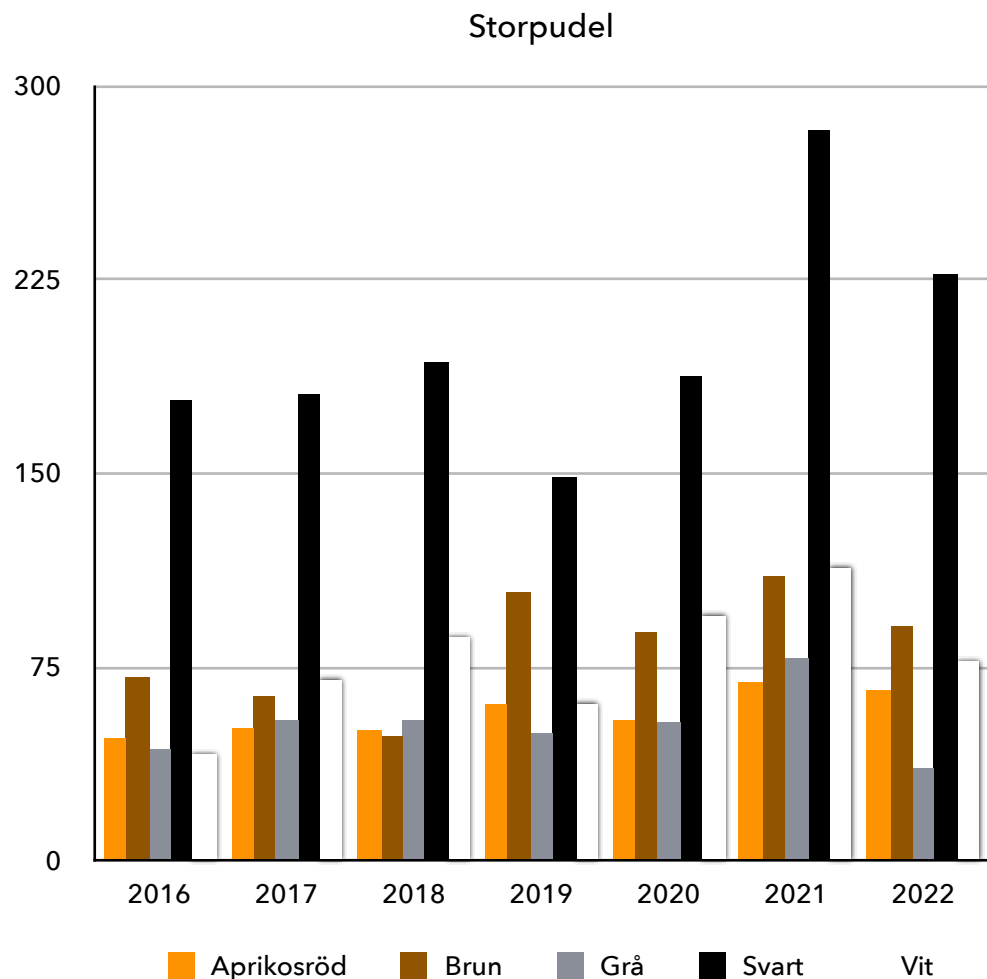
Mellanpudel

Färg hos storpudel år 2016-2022

Diagrammet är baserat på dåvarande gällande standard.

Svart är den vanligaste färgen även för storpudel. Aprikosröd, brun, vit och grå förekommer i ungefärlig samma antal, viss variation kan ske från till år, se diagram nedan samt [bilaga 1](#).

Färgerna aprikosröd och grå - "SAR"

År 2008 startade SPK arbetet för att främja aveln av färgerna aprikosröd och grå som då hette silver, aprikos och röd (SAR). Målsättningen var att fler individer skulle ställas ut och att kvalitén på sikt därmed förbättras. Tillvägagångssättet blev dels en arbetsgrupp med uppdrag till att informera och utbilda, tävlan om årets bästa SAR-hund och ett särskilt BIS för de hundar som tilldelats CK, på SPKs arrangerade utställningar, i dessa färger.

År 2020 fick Centralstyrelsen i uppdrag av Pudelfullmäktige att utvärdera arbetet för att se om önskad effekt skett. Resultatet av utvärderingen visar att ingen noterbar förbättring har skett [se bilaga 2](#) trots att det föds fler aprikosröda pudlar i nutid.

År 2021 omarbetades den tidigare lista för årets SAR för att motivera uppfödare till ökad kvalitét och fler utställda individer.

Vid Pudelfullmäktige 2023 beslutades att det enskilda arbetet med färgerna aprikosröd och grå ska avslutas för att fokusera på fortsatt arbete med alla de standardenliga färgerna. Arbetsgruppen SAR och dess uppdrag avslutades därmed från och med verksamhetsåret 2022.

Ej standardenlig färg

Det förekommer pudlar i andra färger, ofta flerfärgade, än de som är godkända i standarden. De icke godkända färgerna har ökat i popularitet och i vissa storleksvarianter har de fler registreringar än några av de godkända färgerna.

Pudelns hemland Frankrike har konsekvent varit mycket tydliga med att de flerfärgade pudlarna inte ska kallas pudel. År 2012 tog FCI beslut om att registrera dessa hundar som en enskild ras.

Nedanstående diagram visar de hundar som är registrerade med X som färgkod under åren 2013-2022.

På SKK kennelfullmäktige 2021 bifölls en motion (paragraf 52) vilket gör det möjligt för rasklubbar att ansöka om avelsspärr för hundar av icke godkänd färg. Vilket SPK ansökte om till Svenska Kennelklubben under vintern 2021.

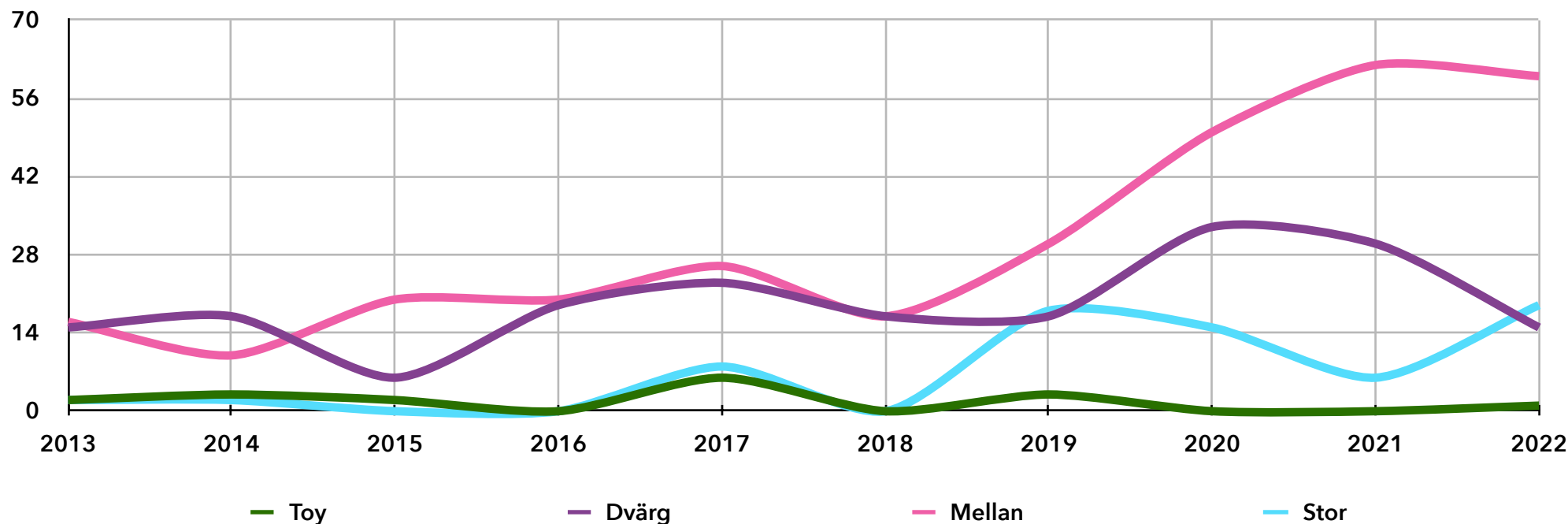
Ny standard augusti 2024

Från 1 augusti 2024 godkänns 11 nya färger så att de standardenliga färgerna numer är 16 till antalet.

Fortfarande är det flera färger som inte är godkända.

Merle är belagt med avelsspärr enligt registreringsreglerna.

Antal registrerade av icke godkänd färg (färgkod X) för respektive år

Pudelns färg från 1 augusti 2024

Franska pudelklubben, som är ansvariga för pudelns standard, har tidigare varit fast beslutna om att pudelns standardenliga färger skulle vara fem till antalet och endast enfärgade. I början av april 2024 publicerades en ny standard. Den nya standarden innefattar inte enbart de tidigare fem enfärgade färgerna utan består nu även av ytterligare 11 färger, som innefattar flerfärgade varianter.

Standarden börja gälla från den 1 augusti 2024.

Pudelns färger delas nu upp i två grupperingar:

Enfärgad

- Svart, vit, brun, grå, aprikosröd.

Övriga färger

- Flerfärgade hundar, två färger
- Övervägande enfärgad med vita tecken på ben, förbröst och emellanåt mask på nospartiet och/eller svanstippen (hundar med mantel eller smoking)
- Hundar med tanteckning (övervägande enfärgad, med väl avgränsade tantecken)
- Trefärgade
- Övriga flerfärgade hundar

Faktaruta

Följande registreringsregler för pudelns färger gäller från den 1 augusti 2024.

Avkomma, vars färg avviker från föräldradjurens, registreras i sin egen färg. Parning mellan enfärgad och övriga färger blir alla valpar registrerade som övriga färger. Kan omregistreras efter gentest påvisa att hunden inte bär flerfärgad gen.

Ändring av färgangivelse på pudel sker först efter hörande med Svenska Pudelklubben.

Registreringsförbud gäller för avkomma vars föräldradjur bärare anlag för merle. Avkomma och avelshund beläggs med avelsspärr.

I SKKs system (exempelvis på avelsdata och vid tryckning av stamtavlor) så får varje färg en kod, ofta bestående av en till tre bokstäver. Vid registrering av en pudel får varje individ två koder som representerar dess färg respektive grupptillhörighet. Vilken grupp man tillhör styrs av registreringsreglerna, de enfärgade markeras med kod ENF och de med övrig färg ÖVF.

Exempelvis så kan en kod se ut som följande

- S ENF (svart enfärgad)
- ST ÖVF (svart med tantecken övrig färg)

**Enligt FCI standard
Enfärgade (ENF)**

Svart, vit, brun

Den bruna färgen ska vara ren, tämligen mörk, jämn och varm. Vita tecken hos svarta eller bruna hundar är högst oönskat.

Svart (S)

Vit (V)

Brun (B)

Grå, aprikosröd

Beige färg eller ljusare nyanser därav är inte tillåtet. Den grå färgen ska vara jämn och ren och får varken vara svart- eller vitaktig, men nyanser av grått kan förekomma beroende på ålder. Den aprikosröda färgen ska vara jämn och kan variera från ljust aprikos till djupt rött. Ögonkanter, nostryffel, läppar, tandkött, gom, anus, pung och trampdynor ska vara väl pigmenterade. Hos ljust aprikosröd pudel ska pigmentet vara så mörkt som möjligt. Vita tecken hos grå eller aprikosröda hundar är högst oönskat.

Grå (Grå)

Aprikosröd (A)

Enligt FCI standard
Övriga färger (ÖVF)

Flerfärgade hundar, två färger
 Huvudsakligen vit färg med annan färg oregelbundet fördelad:

Vit och svart (VS)

Övervägande enfärgad med vita tecken på ben, förbröst och emellanåt mask på nospartiet och/eller svanstippen (hundar med mantel eller smoking)
 Brunfärgad rygg eller svartfärgad rygg.

Hundar med tanteckning (övervägande enfärgad, med väl avgränsade tantecken)
 Brun med tanteckning eller svart med tanteckning. Obligatoriska tantecken: ovanför ögonen, på kinderna och insidan av öronen, på sidorna av nospartiet, nertill och på insidan av benen, på bröstet, runt pungen hos hanhundar och runt vulvan hos tikar. Tantecknen ska varken vara sotiga eller för bleka.

Trefärgade
 Svart och vit med tanteckning. Tantecknen ska åtminstone finnas på ögonbrynen och runt pungen hos hanhundar och runt vulvan hos tikar.

Övriga flerfärgade hundar
 Brindle eller brindle och vit.

Trefärgad (TRF)

Brindle (BR)

Vit och aprikosröd (VO)

Svartfärgad rygg (SV)

Brun m tanteckning (BT)

Vit och brindle (VBR)

Vit och brun (V&B)

Brunfärgad rygg (BV)

Svart m tanteckning (ST)

Vit och grå/blå (V&G)

OBS!

I nya standarden för övriga färger beskrivs inte hur färgen ska vara på huden, trampdynorna, ögon och läppar. Man får utgå ifrån de solida färgerna i standarden, tills vi får mer klarhet i detta.

Exteriör; Mål och strategier

Långsiktigt mål:

Pudel ska fortsatt vara en hund utan exteriöra överdrifter för kunna vara aktiv och leva ett långt liv utan besvär. Bibehålla rasens standardenliga färger samt arbeta för att det fortsatt ska finnas ett intresse för avel av pudlar i alla 16 färger och storlekar.

Kortsiktigt mål

Strategi

Öka andelen kvalitetsbedömda hundar med excellent och ck

SPK ska arrangera minst 14 rasspecialer per år, det är önskvärt att det är rasspecialister som kontrakteras som domare.

Fortsatt anordna domarkonferenser

Utbilda pudelägare i pudelns anatomi

Fortsätta arbeta för att den exteriöra kvalitén ska vara likvärdig oavsett standardenlig färg

Motivera uppfödare att få fler hundar utställda

Informera och utbilda om färg och dess för- och nackdelar i olika avelskombinationer

Genomföra riktad utbildning till uppfödare för att öka kunskapen och medvetenheten om behovet av att höja kvaliteten inom pudelns standardenliga färger

Sammanställa antalet registreringar av respektive färg för de olika storleksvarianterna varje år

HÄLSA

Hälsoenkäter 2002, 2010 och 2015

Svenska Pudelklubben har vid tre tillfällen, 2002, 2010 och 2015 genomfört hälsoenkäter som varit öppna för alla pudelägare.

Genomgående vid de tre enkäterna har resultatet visat att de flesta pudelägarna (90%) ansåg att deras hund var frisk. De vanligaste sjukdomarna var åkommor i stil med våra egna förkylningar.

Vi ser inga indikationer på att det skulle skett stora förändringar för pudlarnas hälsa eller mentalitet i våra årliga uppdateringar av RAS, hundägares rapportering av sjukdomar till vår databas, Agria Breed Profile eller resultat av 200-analysen avseende BPH.

Vid revideringen av RAS 2016 och enkäten 2015 var en av slutsatserna att det var alldeles för tätt med en upprepning av enkäten fem år senare. Upplevelsen var att fem år är för kort tid för att det ska ske större förändringar, negativa såsom positiva, i en population. Det togs då beslut på att en ny enkät istället skulle genomföras efter tio år, vid revideringen av RAS 2025.

Vi har därför lagt den del av kapitlet hälsa som berör enkätsvaren som en bilaga för att kunna återuppta arbetet med de frågorna inför nästa revidering av RAS, [se bilaga 3](#).

Agria Breed Profile

Agria Breed Profile (ABP) innehåller information om vilka diagnoser som förekommer hos hundar som är försäkrade hos Agria. Varje ras får enskild statistik som visar hur rasen står sig hälsomässigt jämfört med andra försäkrade raser.

En uppdaterad version av Agria Breed Profile för våra storlekar på pudel genomfördes 2011-2016.

Det är önskvärt att vid nästkommande RAS-uppdatering för pudel, när enkäter ska gå ut till pudelägare, göra en jämförelse med det sjukdomsläge ABP har redovisat i sin statistik och enkätsvaren. För att på så sätt få en helhetsbild av pudelns hälsa.

Värt att notera är att det i ABP även redovisas pudlar som ej är registrerade i SKK, vilket i olika grad påverkar storleksvarianternas hälsostatistik.

Svenska Pudelklubbens Databas

Svenska Pudelklubben har en databas där hälsoinformation om enskilda hundar samlas in. Denna information lämnas av hundägare eller uppfödare och kan inkludera olika typer av hälsorelaterade data om pudlar, såsom epilepsi, autoimmuna åkommor och ledrelaterade diagnoser. Syftet med databasen är att skapa en resurs för att övervaka och eventuellt förbättra pudlarnas hälsa.

Utöver att lämna information avseende enskilda individers hälsa har SPK skapat en offentlig lista, synlig på hemsidan, för hundar som är DNA-testade för rcd-4 varianten av PRA.

Hälsoprogram

Pudeln som ras har två hälsoprogram, krav på höftledsröntgen (förkortas HD) för Storpudel och krav på ett resultat avseende ögonsjukdomen prcd-pra för de mindre varianterna toy-, dvärg- och mellanpudel. [Se även sidan 13.](#)

Officiella hälsotester

Här följer en kort summering av hälsoläget för de centralt registrerade hälsoreultat hos våra pudlar.

Den centrala registreringen av dessa hälsotester ska ses som ett verktyg för att bibehålla rasen frisk och sund till kommande generationer. Vilka hälsotester som är aktuella att genomföra kan skilja sig åt mellan storlekarna. Men de bör göras i sådan utsträckning att man undviker att enskilda individer löper risk för kliniska besvär genom de avelsbeslut uppfödare tar.

Faktaruta

Officiella, även kallat centralt registrerade, hälsotester för pudel är de veterinärundersökningar som registreras i SKKs veterinärregister och publiceras på SKKs Hunddata och Avelsdata.

För alla storlekar gäller det undersökningsresultat av patellaluxation, ögonlysning och röntgen av höft- samt armbågsleder. För toy-, dvärg- och mellanpudel registreras även resultat från DNA-test avseende prcd-PRA.

Patellaluxation

Patellaluxation innebär att knäskålen (patella) kan förflyttas (luxera) från sin normala position. Det kan ske i två olika former, den vanligaste formen är när knäskålen glider ur sin position och hamnar på insidan (medialt) av knäleden. Den andra formen är när knäskålen hamnar på knäledens utsida (lateral). Gradering av luxeringen sker från 0-3, där 0 är ett stabilt knä utan luxation och 1-3 är luxerande knän. En hund med kliniska besvär av sin luxation uppvisar oftast hälta.

Patellaluxation är i regel vanligare på mindre hundraser och för pudel är det önskvärt att undersöka de mindre varianterna. Ett officiellt intyg kan man få då hunden fyllt 12 månader och kan endast utfärdas av en veterinär med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.

Under perioden 2016-2021 föddes i genomsnitt cirka 1200 individer av toy, dvärg och mellan per år. Cirka 200-250 av dessa har ett officiellt resultat för patella luxation och 90-95% av dessa graderades med 0/0. Då alla individer födda 2022 inte uppnått åldern för officiellt intyg är de ej medräknade i ovanstående siffror.

Både arv och miljö påverkar en individs patellaluxation och för helhetsbilden i rasens population är det av vikt att fler individer undersöks officiellt. Det är viktigt att uppfödare gör kombinationer för att minimera risken för att få avkomma med kliniska problem.

Diagrammet nedan visar fördelningen av föräldradjurens undersökningsresultat av patellaluxation i kombinationer utförda 2016-2022. Kombinationer där båda föräldradjuren var utan anmärkning (ua) uppgår till 64.9% för hela tidsperioden.

Föräldradjur		Kullar födda						
Kombinationer		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
patella, ua	patella, ua	148	159	202	208	302	305	284
patella, ua	patella, lateralt grad 1	1		1	1		1	1
patella, ua	patella, mediant grad 1	7	6	5	12	18	20	11
patella, ua	patella, mediant grad 2		1	1				
okänt	patella, ua	103	107	81	82	72	74	63
okänt	patella, lateralt grad 1					1		
okänt	patella, mediant grad 1	1	2	3	1	2	1	3
okänt	patella, mediant grad 2	1						
okänt	okänt	53	28	29	19	19	17	20

Ögon

Ögonlysning utförs i första hand på djur som ska användas i avel för att säkerställa att ärftliga ögonsjukdomar inte ska föras vidare till nästkommande generation. Vid en ögonlysning tittar veterinären inte enbart på själva ögat utan också området runt ögat. Det finns ett flertal ögon diagnoser som förekommer på pudel, de flesta av dem är av sådan karaktär att det inte behöver påverka hundens vardagliga liv men vissa kan skapa större besvär.

PRA, progressiv retinal atrofi, påverkar gradvis ögats stavar och tappar i näthinnan och en drabbad hund blir slutligen blind. Det finns flera olika varianter av PRA och hos pudel är den vanligaste prcd-PRA (progressiv rod cone degeneration) som finns främst hos våra mindre varianter. Hälsoprogrammet som kräver DNA-test inför avel bidrar till minimera risken för sjuka hundar. Prcd-PRA har hittats hos ett fåtal storpudlar.

Utöver prcd-PRA så förekommer ytterligare en variant av PRA, den heter rcd-4 (rod cone degeneration). För att få ökad vetskap om hur utbredd rcd-4 är i vår population uppmuntras pudelägare av alla storlekar att DNA-testa .

Eftersom det förekommer andra ögon diagnoser, både i och runt ögat, är det viktigt att våra pudlar ögonlyses enligt SPKs rekommendationer, efter 18 månader och efter 5 år.

I RAS 2016 nämndes främre Y-sömskatarakt, PPM, colobom och distichiasis som diagnoser man då kunde se ökade. Dessa diagnoser förekommer fortsatt men med ytterligare 7 års underlag kan vi notera att diagnosen colobom och Y-söms katarakt ligger kvar på liknande nivå. Medan PPM och distichiasis har en ökande trend. Artresia puncta lacrimalis, avsaknad av tårkanal, är en diagnos som tillkom på ögonintyget 2016 som en del av området runt ögat. Vi kan se att det finns ett fåtal pudlar som diagnostiserats och kommer att bevaka detta till nästa revidering av RAS.

Vissa av de vanligare förekommande diagnoserna är åkommor som drabbar den vuxna och äldre hunden, vilket gör att statistiken som byggs på unga hundar kan vara ofullständig. Statistik för våra storleksvarianter under tidsperioden 2016-2022:

Ögondiagnoser	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PPM	6	2	6	1	8	7	7	6	11	8	9	2
Colobom	1	2			1			1				
Artresia puncta lacrimalis							1	1	3	3	2	2
Distichiasis	10	12	16	14	17	15	29	42	34	51	33	6
Katarakt partiell främre Y-söm	1	2	1	1	1	3	4					
Progressiv retinal atrofi PRA				1			1					
Ögon, ua	162	200	183	149	146	170	188	176	177	201	161	40

Tabell över de ögondiagnoser som bör bevakas för de mindre varianterna av pudel.

Endast 5% av födda storpudlar har ett officiellt ögonlysningsresultat och av dessa är de flesta utan anmärkning.

Cirka 20% av födda individer i de mindre varianterna har ett stambokfört ögonlysningsresultat, av dessa är cirka 70-80% ögonlysta utan anmärkning. Vanligaste förekommande diagnosen är distichiasis (cirka 15%).

När det gäller distichiasis, som innebär att hunden har hårstrån som växer på insidan av ögonkanten, är det viktigt att poängtera att en hund med svåra kliniska besvär ej ska gå i avel.

Höftledsdysplasi (HD)

Dysplasi i höftleden (HD) innebär att höftleden inte utvecklas normalt under hundens uppväxt. Det kan påverkas av både ärftliga, genetiska, anlag och miljö (exempelvis kost och motion).

HD graderas i en fem-gradig skala från A till E, där A och B anses vara normala höftleder. Innebörden för den enskilda individen med lindrig till kraftig dysplasi ser olika ut, en del får kliniska problem medan andra kan leva opåverkade.

För de olika varianterna av pudel sker HD-röntgen mestadels för storpudel, där det är ett krav för registrering, och mellanpudel. HD-index är infört på storpudel och mellanpudel och bör ses som ett verktyg i uppfödarnas avelsplanering.

	Medelvärde HD-index utifrån referenspopulation	
	Mellanpudlar	Storpudlar
HD A	116	106
HD B	101	92
HD C	92	86
HD D	82	78
HD E	74	-

Tabellen visar mellan- och storpudelnas medelvärde för HD-index (2022) utifrån HD grad. Dessa värden baseras på en referenspopulation, där hundar från de senaste 5 åren ingår och de skattas om varje år.

Faktaruta

Hundens index för HD är en skattning av dess nedärvningsförmåga avseende HD. Index innebär att man, förutom individens eget röntgenresultat för HD, även tar hänsyn till släktingars resultat för att skatta hundens avelsvärde avseende HD.

Ett index på 100 betyder att hunden har ett skattat avelsvärde som motsvarar genomsnittet i rasen. Eftersom förekomsten av HD skiljer sig åt mellan raser motsvarar ett index på 100 olika HD-kvalitet beroende på ras. I en ras där förekomsten av HD är låg och en stor andel av hundarna har HD grad A kommer t.ex. en B-hund att ha ett sämre (lägre) HD-index än i en ras där HD-frekvensen är högre och fler hundar har grad B eller sämre. Vilken HD-kvalitet hundar med index 100 har beror alltså på förekomsten av dysplasi i den aktuella rasen.

Källa SKK "Frågor och svar om index"

Storpudel

Historiskt sett så har HD-statusen för våra storpudlar varit god, vilket den fortsatt är. Därför ansökte SPK om att förändra hälsoprogrammet från nivå 3 till nivå 2. Från att tidigare enbart använda avelsdjur med HD resultat A och B kan sedan 2016 nu även individer med HD C användas i avel. I samband med den förändringen infördes index för rasen.

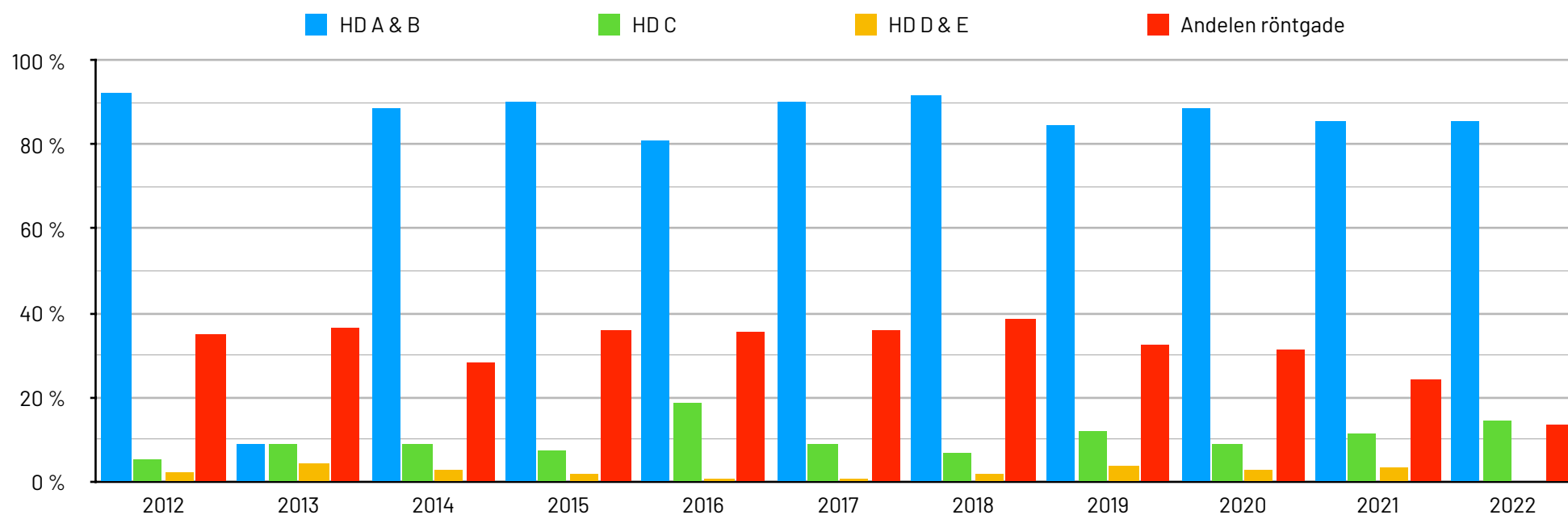
Per årskull så röntgas cirka 30-40% födda individer och cirka 85-90% av dessa graderas med normala höftleder (grad A och B). HD-frekvensen har legat stabilt för storpudlarna under de senaste 20 åren.

Andelen kombinationer som gjorts 2016-2022 där båda föräldrar har normala höftleder uppgår till cirka 86%, andelen där någon förälder har C-D höfter är 9.5%.

Den stora andelen normala höftleder kan leda till att index som verktyg skapar en klyfta mellan viljan att uppnå ett preliminärt kullindex över 100 och den genetiska variation som är viktig för rasens övriga egenskaper.

SPK värnar om den genetiska variationen hos våra storpudlar och vill därför belysa vikten av att även hundar med ett lägre index används i avel.

Diagrammet nedan visar fördelningen av HD grad för storpudlar samt andelen röntgade per årskull, sorterat på födelseår.

Mellanpudel

Sedan förra revideringen av RAS har klubben arbetat för att uppmuntra till HD röntgen av mellanpudlar. För att på så sätt få en bättre bild av hur höftledsdysplasi hos mellanpudlarna ser ut.

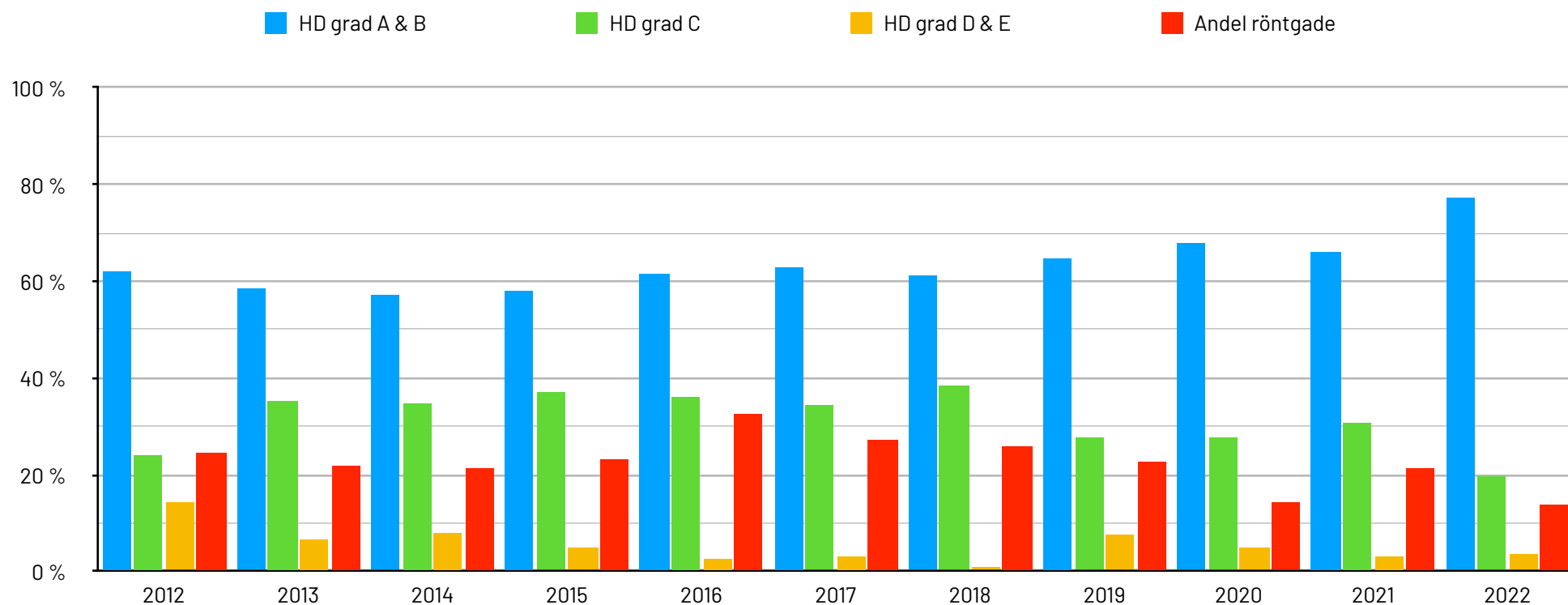
Resultaten visar att det är fler som röntgar sina mellanpudlar idag, cirka 20-25% men andelen med lindrig dysplasi är på samma nivå, cirka 30-35%. Se diagram nedan.

Det finns därför anledning att fortsätta att rekommendera HD-röntgen av mellanpudlar.

HD-index infördes 2018 för rasen som ett nytt verktyg i avelsplaneringen. SPK rekommenderar att uppfödare av mellanpudlar arbetar med index och det är önskvärt att i så stor utsträckning som möjligt sträva efter ett preliminärt kullindex på 100 och över.

Det har gått en för kort period för att kunna utvärdera resultatet av användandet av HD-index.

Diagrammet nedan visar fördelningen av HD grad för mellanpudlar samt andelen röntgade per årskull, sorterat på födelseår.

Hälsa; Mål och strategier

Långsiktigt mål:

Bibehåll rasens goda hälsa över tid och att enbart använda hundar i avel som har förutsättningar för att få avkomma med god hälsa.

Kortsiktiga mål

Strategi

Toy- och dvärgpudel: Bibehålla den höga andelen med kombinationer där föräldradjuret har patellaluxation utan anmärkning.	Uppmuntra till officiell patellaundersökning även av hundar som inte är planerade att användas i avel.
Storpudel: Bibehålla och öka antalet röntgade individer	Röntgen av hundar rekommenderas för att bibehålla god hälsostatus, samt inte använda de hundar som har D och E.
Mellanpudel: Öka andelen röntgade individer	Motivera uppfödare till att använda sig av HD-index som verktyg.
Undvika ärftliga ögonsjukdomar Att i avel endast använda individer med funktionell hälsa kring ögonområdet.	Toy-, dvärg och mellanpudel: förordad regelbunden ögonlysning av avelsdjur. Fortsatta valphänvisningsregler gällande ögonlysning Uppmuntra till DNA-test av PRA formen rcd-4 på alla storlekar.
Fler insatser för att öka kunskapen om avel och hälsa	Utbildning, fortbildning och erfarenhetsutbyte hos pudeluppfödare i ämnen som berör avel och hälsa

Bilagor och länktips

Bilagor		
Bilaga 1	Pudels färger, statistik över respektive storleks registreringsiffror sorterat på färg	Länk
Bilaga 2	Utvärdering av SAR-färgernas exteriöra kvalité	Länk
Bilaga 3	Kapitlet Hälsa från RAS version 2.0	Länk
Bilaga 4	Utskriftsvänlig version av RAS 3.0 (Obs! kommer när den slutgiltiga versionen är godkänd av SKK).	Länk

Lagar och regler		
Lagar och föreskrifter	Länk	
Svenska Kennelklubben	Länk	
Svenska Kennelklubben Grundregler	Länk	
Svenska Kennelklubben Registeringsregler	Länk	
Rasinformation		
Svenska Pudelklubben	Länk	
Pudeln's Standard	Länk	
Domarkompodium	Länk	
Hälsa		
SKK Hälsa	Länk	
SKK Avelsdata	Länk	
SKK Hunddata	Länk	
Mentalitet		
Svenska Kennelklubben	Länk	
Pudel BPH 200-analys	Länk	
Nordiska länder	Pudelklubbar	Avelsdata
Sverige	Länk	Länk
Finland	Länk	Länk
Norge	Länk	Länk
Danmark	Länk	Länk

